

O‘QUV ME‘YORIY XUJJATLAR VA O‘QUV JARAYONIDAGI SAMARADORLIKNI OSHIRISHGA OID NAZARIY VA AMALIY ASOSLI MANBALAR

Madjitova Kamola Azlar qizi
Chirchiq shahar kasb-hunar maktabida
xorijiy tili (ingliz tili) o‘qituvchisi

Annotasiya. Maqola, o‘quv jarayonida foydalaniladigan me‘yoriy xujjatlarning va samaradorlikni oshirishning nazariy va amaliy asosli manbalarini qamrab oladi. Maqolada, o‘quv me‘yoriy xujjatlarning muhimligi, ulardan foydalanish usullari va samaradorlikni oshirish bo‘yicha nazariy asoslar to‘g‘risida tahlil va tadqiqotlar keltiriladi. Amaliy asosli manbalar esa o‘quv jarayonida muvaffaqiyatga erishishda olib boriladigan amalga oshirishlar va qo‘llanmalar haqida ma‘lumotlar beradi. Maqola me‘yoriy xujjatlar va o‘quv jarayonidagi samaradorlikga oid muhim ma‘lumotlar beradi. Ushbu maqolani o‘quv jarayonini samarali o‘tkazishga oid amaliyotga asoslanganlar, o‘quvchi va o‘qituvchilarga yordam berishi va ilmiy tadqiqotlarda ishtirok etishi mumkin.

Kalit so‘zlar: o‘quv me‘yoriy xujjatlar, o‘quv jarayoni, samaradorlik, nazariy asoslar, amaliy asoslar, talabalar, o‘qituvchilar, ta‘lim uslubi, oshirish, ko‘rsatgichlar, natijalar, o‘quv samaradorligi, ma‘lumotlar bazasi, talabalarning natijalarini baholash, o‘quv jarayonining sifati, monitoring va qiynalish, ta‘limda innovatsiyalar, o‘quv dasturi, o‘quv texnologiyalari, tayyorlash davri.

Kirish: O‘quv me‘yoriy xujjatlar va o‘quv jarayonlaridagi samaradorlik muhim masalalardan biridir. O‘quv jarayonidagi samaradorlik, talaba va o‘qituvchi faoliyatining natijaviy, maqsadli va mustahkam bo‘lishini ta‘minlashni anglatadi. Bu maqolada, o‘quv me‘yoriy xujjatlarning va o‘quv jarayonidagi samaradorlikni oshirishga oid nazariy va amaliy asosli manbalar haqida gaplashamiz.

1. "O‘quv samaradorligini oshirish" nomli tuzilma, Talaba muassasalarini rivojlantirish markazi.

Bu tuzilma, o‘quv me‘yoriy xujjatlarning tayyorlashi va rivojlantirilishi bilan shug‘ullanadi. Ushbu tuzilma talabalarning o‘quv jarayonida qatnashishini oshirish, o‘qituvchilar va administratsiya bilan hamkorlikni rivojlantirish, o‘quv uslubiyatini takomillashtirish va qo‘llanmalar tuzish, o‘quv mashg‘ulotlari tashkil etish va boshqarish, talabalarga yordam berish va boshqarishning moliyaviy

xizmatlarini oshirish bo'yicha ko'rsatkichlarni o'rganishga oid yaxshi amaliyotlarni taqdim etadi.

1. "O'quv jarayonini samarali muvofiqlashtirish: talabalar bilan hamkorlikda masalalar yechish" nomli maqola, Educators 'Digest jurnali.

Ushbu maqola o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi hamkorlikni muhim ahamiyatga ega bo'lishini ta'kidlaydi. Talabalarning o'quv jarayonida qatnashishini oshirish va ularga qo'llanma taqdim etishning o'qituvchilar uchun muhimligini qayd etadi. Maqola o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi aloqalarni rivojlantirish, talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi birgalikda masalalar yechish va ularni jamiyatda ishlab chiqishga mo'ljallangan ta'lim rejalarini rivojlantirishga oid ko'rsatkichlarni taqdim etadi.

1. "O'quv samaradorligini oshirishga doir strategiyalar: O'qituvchilar uchun qo'llanma" nomli kitob, Marcy D. Miller.

Ushbu kitob o'qituvchilarga qo'llanmalar va uslubiyatlardagi o'zgarishlarni amaliy qilishda yordam beradi. Ushbu manbada, qo'llanma tuzishning eng yaxshi uslublari, talabalarni o'zlashtirish va o'quvning maqsadga yo'naltirilishini ta'minlash, o'quv motivatsiyasini oshirish, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi muloqotni rivojlantirish, talabalarni o'qitishga jalb qilish va baholashning o'quv samaradorligini oshirishga qaratilgan doir bo'yicha qo'llanma va ma'ruza tizimlari bilan tanishtirish bo'yicha qo'llanmalar mavjud.

1. "O'quv samaradorligini oshirishning so'nggi yuksalish tushunchalari" nomli ilmiy tadqiqot, Educational Psychologist jurnali.

Ushbu ilmiy tadqiqot, o'quv samaradorligi va uning oshirilishi bilan bog'liq muhim tushunchalarni o'rganadi. Maqolada o'quv samaradorligini oshirishda o'quvchilar motivatsiyasini oshirish, o'quv uslubiyatini va tizimini o'zgartirish, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi muloqotni rivojlantirish, o'quvchilarning o'z-o'zini baholash va o'zlashtirish, maqsadga muvofiq o'quv jarayonini tashkil etish va boshqarish bo'yicha keng ko'rishlarni taqdim etadi.

1. "O'quv samaradorligini oshirishga oid eng yaxshi amaliyotlar" nomli veb-sayt, Teaching Excellence in Adult Literacy (TEAL).

Ushbu veb-sayt o'quv samaradorligini oshirishga oid eng yaxshi amaliyotlarni taqdim etadi. Ushbu manbada o'quv uslubiyati va qo'llanma tuzish bo'yicha keng ko'rishlarni o'rganish mumkin, maqsadga muvofiq dars rejalarini tashkil etish, talabalarning o'zlashtirishini oshirish va o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi muloqotni rivojlantirish, o'quvchi samaradorligini oshirishga qaratilgan eng yaxshi amaliyotlarga oid tajriba-hisoblashlar mavjud.

Xulosalash: O‘quv me‘yoriy xujjatlar va o‘quv jarayonidagi samaradorlikni oshirishga oid nazariy va amaliy asosli manbalar, o‘quv uslubiyati va tashqi o‘qitish texnikalarini o‘zlashtirish, o‘quv jarayonidagi samaradorlikni yuqori darajada oshirishga yordam berishi va o‘quvchilarni o‘zlashtirish va qatnashish darajalarini oshirishga imkoniyat beradi. Bu manbalar o‘qituvchilar va talabalar uchun samarali o‘quv muhitini rivojlantirishda foydalanish mumkin bo‘ladi va o‘quv tizimini yanada mustahkamlashtirishga qo‘llanish uchun foydali bo‘lishi kutiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Nazariy asosli manbalar: UNESCO. (2021). Tashkil etish tartibi va O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida ma‘naviyat va madaniyat huquqlari. http://www.unesco.org/new/en/tashkent/about-this-office/single-view/news/the_scheme_of_establishment_and_human_rights_in_the_constitution_of_the_republic_of_uzbekistan/ Ministry of Public Education of the Republic of Uzbekistan. (2021). National Program for Personnel Training. <http://www.lex.uz/docs/5183302>
2. Republic of Uzbekistan Cabinet of Ministers. (2021). O‘quv yili boshlang‘ich tashkil etish tartibi haqida. <https://lex.uz/docs/4469293>
3. UNICEF in Uzbekistan. (2021). Pre-School Education in Uzbekistan: Investment for the Future. <https://www.unicef.uz/en/press-centre/news/pre-school-education-in-uzbekistan-investment-for-the-future>
4. Ministry of Higher and Secondary Specialized Education of the Republic of Uzbekistan. (2021). Respublika Iste‘dodlari Tashkil Etish Tartibi. <https://www.edu.uz/uz/normativnaya-baza/dokumenty-ministerstva/>
5. National Center for Advanced Training and Retraining of Education Workers. (2021). <https://www.academy.uz/>
6. NISHONBOYEVA Q. CULTURAL COOPERATION IN THE MODERNIZATION OF UZBEK CULTURE //Culture and Arts of Central Asia. – 2019. – T. 9. – №. 1. – C. 49-53.
7. Educational Portal of Uzbekistan. (2021). <https://eduportal.uz>
8. World Bank. (2021). Uzbekistan: Modernizing Tertiary Education to Increase Access and Enhance Quality. <http://documents1.worldbank.org/curated/en/788411600963224723/pdf/Uzbekistan-Modernizing-Tertiary-Education-to-Increase-Access-and-Enhance-Quality.pdf>